

สรุปผลการดำเนินงานของ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

บทนำ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารประเทศอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ (วันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ คือ วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐) แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายที่มีการดำเนินการเป็นอิสระ โดยให้คณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่ศึกษาและเสนอแนะการจัดทำกฎหมายที่จำเป็นต้องตราขึ้นเพื่ออนุวัติการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และจัดทำกฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมายให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ คณะรัฐมนตรีชุดที่มีพลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี จึงได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ให้มีหน้าที่ดำเนินการสรรหาคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย และเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในเรื่องที่เกี่ยวกับคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ต่อมาคณะกรรมการสรรหาคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ได้เสนอคณะรัฐมนตรีให้แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย จำนวน ๑๑ คน^๑ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ อนุมัติตามที่คณะกรรมการสรรหาคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเสนอ และได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย หลังจากนั้นเป็นต้นมา คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายจึงได้เริ่มปฏิบัติงานตามอำนาจและหน้าที่

ดังนั้น เพื่อให้ทราบถึงความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการปฏิรูปกฎหมาย จึงใคร่ขอแนะนำผลงานของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย นับแต่เริ่มปฏิบัติหน้าที่เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๐ เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน^๒ ทั้งนี้ เพื่อจะได้ทราบถึงกรอบและทิศทางการทำงานของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยตามลำดับ ดังนี้

^๑ประกอบด้วย ศาสตราจารย์ คณิต วัฒนคร (ประธานกรรมการ) นายชูชัย ศุภวงศ์ นายปริดา เตียสุวรรณ นางสาวสนา โตสิตระกูล ศาสตราจารย์ วิฑิต มั่นตาภรณ์ ศาสตราจารย์ วิษณุ เครืองาม นายสมชาย หอมลออ นายสมหมาย ปาริจฉัตต์ นายสิทธิโชค ศรีเจริญ ศาสตราจารย์ สุรพล นิติไกรพจน์ และศาสตราจารย์กิตติคุณ อมรา พงศ์ศาศิษย์.

^๒สรุปรายงานการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย โดยสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ในฐานะหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย.

๑. คณะกรรมการฯ ได้มีการประชุมครั้งแรก (ครั้งที่ ๑/๒๕๕๐) เมื่อวันศุกร์ที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๐ ณ ทำเนียบรัฐบาล มีสาระสำคัญโดยสรุปคือ

มีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งนายวิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม เป็นเลขานุการของคณะกรรมการฯ เนื่องจากเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในด้านกฎหมายและมีความสามารถในการจัดการที่มีผลการปฏิบัติงานเป็นที่ยอมรับ และให้สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ทำหน้าที่หน่วยธุรการของคณะกรรมการฯ เนื่องจากเป็นหน่วยงานราชการที่มีความพร้อมในด้านบุคลากร สถานที่และเคยปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงระบบกระบวนการยุติธรรมภายหลังการปฏิรูประบบราชการ จนประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๐ เห็นชอบให้นายวิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ ทำหน้าที่เลขานุการของคณะกรรมการฯ และให้สำนักงานกิจการยุติธรรมเป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการฯ แทนสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒. คณะกรรมการฯ ได้มีการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๑ เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๑ ณ ทำเนียบรัฐบาล มีสาระสำคัญโดยสรุปคือ

มีมติมอบหมายให้ศาสตราจารย์ วิษณุ เครืองาม ศาสตราจารย์ วิฑิต มันทาภรณ์ และศาสตราจารย์ สุรพล นิติไกรพจน์ เป็นผู้ศึกษาแนวทางในการร่างกฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมาย และมอบหมายให้นายสมชาย หอมลออ และนางสาวรสณา โตลิตรกุล เป็นโฆษกของคณะกรรมการฯ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลการดำเนินการให้ประชาชนทุกภาคส่วนได้รับรู้และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากขึ้น และให้ฝ่ายเลขานุการจัดทำเว็บไซต์ของคณะกรรมการฯ ด้วย

๓. คณะกรรมการฯ ได้มีการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๑ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๑ ณ กระทรวงยุติธรรม มีสาระสำคัญโดยสรุปคือ

มีมติเห็นชอบในหลักการของแผนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการฯ ตามที่ฝ่ายเลขานุการจัดทำเสนอ โดยให้การร่างกฎหมายเป็นแผนงานที่ ๑ และให้การจัดทำกฎหมายที่จำเป็นต้องตราขึ้นเพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญเป็นแผนงานที่ ๒ และให้บรรจุโครงการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา และโครงการจัดตั้งองค์กรเพื่อปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมไว้ในแผนที่ ๒ และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการจัดทำหมวดหมู่ของกฎหมายที่จำเป็นต้องตราขึ้นเพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ

๔. คณะกรรมการฯ ได้มีการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๑ เมื่อวันศุกร์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ณ กระทรวงยุติธรรม มีสาระสำคัญโดยสรุปคือ

มีมติเห็นชอบในหลักการให้สถานะของคณะกรรมการฯ เป็นรูปแบบของคณะกรรมการที่มีอำนาจ หรือ Commission เช่นเดียวกับในต่างประเทศ กล่าวคือ คณะกรรมการฯ จะมีบทบาท

สำคัญในการดำเนินการ โดยจะดำเนินการประชุมและมีมติ แล้วจึงมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการดำเนินการต่อไป สำหรับจำนวนของกรรมการจะมีไม่มากนัก ทั้งนี้ โดยเหตุที่มีข้อจำกัดทางกฎหมายในเรื่องการห้ามประกอบอาชีพอื่น และต้องมีระบบค่าตอบแทนที่เพียงพอเพื่อให้มีความสอดคล้องกัน ตัวอย่างรูปแบบ Commission ในประเทศไทย เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งต่างจากรูปแบบ Committee ดังเช่น คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) คณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ฝ่ายเลขานุการจะมีบทบาทมาก

สำหรับในด้านสถานะของหน่วยราชการนั้นกำหนดให้อยู่ในรูปแบบที่มีใช้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ พร้อมกำหนดให้องค์กรปฏิรูปกฎหมายเป็นทั้งองค์กรปฏิรูปกฎหมายและองค์กรปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม

๕. คณะกรรมการฯ ได้มีการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๑ เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ณ กระทรวงยุติธรรม เพื่อพิจารณาร่างกฎหมายจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูป ดังนี้

พิจารณาเรื่องกรอบแนวทางการยกร่างกฎหมายจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูป พิจารณาเรื่องความเป็นอิสระขององค์กร และพิจารณาเรื่องกรอบอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ โดยมุ่งเน้นในเรื่องที่ไม่มีหน่วยงานใดดำเนินการ และดำเนินการในลักษณะกำหนดนโยบายเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ รวมทั้งดำเนินการในเรื่องที่รัฐบาลและประชาชนต้องการ

๖. คณะกรรมการฯ ได้มีการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๑ เมื่อวันศุกร์ที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๑ ณ กระทรวงยุติธรรม เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. มีสาระสำคัญโดยสรุปคือ

- ร่างมาตรา ๕ องค์กรประกอบคณะกรรมการ กรรมการควรได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งและมีบทบาทอำนาจหน้าที่รูปแบบเดียวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง

- ร่างมาตรา ๖ คุณสมบัติของกรรมการ ควรกำหนดนิยามของคำว่า "กรรมการ" เพื่อให้เกิดความชัดเจน และคุณสมบัติของกรรมการให้อิงคำที่ใช้ในรัฐธรรมนูญเป็นหลักเพื่อให้เกิดความสอดคล้องและชัดเจน

- ร่างมาตรา ๗ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของคณะกรรมการ

- ร่างมาตรา ๘ การแต่งตั้งกรรมการ ที่มาของกรรมการสรรหาควรมาจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้แทนจากองค์กรอิสระ และผู้แทนจากมหาวิทยาลัย

- ร่างมาตรา ๙ วิธีการคัดเลือกและเลือกกรรมการ

๗. คณะกรรมการฯ ได้มีการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๕๑ เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๑ ณ กระทรวงยุติธรรม มีสาระสำคัญโดยสรุปคือ

พิจารณามอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการมีหนังสือไปยังสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อเสนอข้อเสนอนั้นต่อคณะรัฐมนตรี กรณีร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการ

แผ่นดิน พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่สำคัญและควรมีการดำเนินการต่อไป และ

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. รายละเอียด ดังนี้

- ร่างมาตรา ๑๐ หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหากรรมการ
- ร่างมาตรา ๑๑ คุณสมบัติและข้อห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
- ร่างมาตรา ๑๒ วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการ กรรมการเต็มเวลาให้มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๓ ปี สำหรับกรรมการอื่นให้มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๖ ปี
- ร่างมาตรา ๑๓ การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ
- ร่างมาตรา ๑๔ ค่าตอบแทนของกรรมการ ให้กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาเพื่อความคล่องตัว โดยกำหนดเป็นฐานขั้นต่ำไว้
- ร่างมาตรา ๒๐ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ให้กำหนดเป็นประเด็น และกำหนดให้มีส่วนเกี่ยวข้องกับด้านอื่น ๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม หรือเขียนในลักษณะของคำสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงด้านอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าจะมีการพัฒนาในด้านนั้น ๆ

๘. คณะกรรมการฯ ได้มีการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๑ เมื่อวันศุกร์ที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๑ ณ กระทรวงยุติธรรม เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. เป็นรายมาตรา มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

- ร่างมาตรา ๒๑ กองทุนเพื่อการปฏิรูปกฎหมาย ให้มีบทบัญญัติในเรื่องกองทุนเพื่อการปฏิรูปกฎหมาย เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ค้นคว้า และวิจัย ของคณะกรรมการในอนาคต แต่ต้องอยู่ภายใต้การตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (มาตรา ๓๕ และ ๓๖)
- ร่างมาตรา ๒๓ สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ให้สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของประธานกรรมการ แต่มีข้อสังเกตว่าควรมีการแต่งตั้งรองประธานด้วย
- ร่างมาตรา ๒๔ อำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๙. คณะกรรมการฯ ได้มีการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๑ เมื่อวันศุกร์ที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ณ กระทรวงยุติธรรม มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑) ฝ่ายเลขานุการรายงานสรุปผลการสัมมนา "เรื่องทิศทางการองค์กรปฏิรูปกฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย"^๑

^๑คณะกรรมการฯ ได้มอบหมายให้สำนักงานกิจการยุติธรรมในฐานะฝ่ายเลขานุการจัดให้มีการสัมมนาในวันศุกร์ที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๑ ณ โรงแรมสยามซิตี้ เพื่อเผยแพร่ความเป็นมาขององค์กรปฏิรูปกฎหมาย การดำเนินงานและผลการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ ผลการศึกษารูปแบบองค์กรปฏิรูปกฎหมายต่างประเทศ และร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. เพื่อรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรทั้งจากภาครัฐ นักวิชาการ ผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมาย ภาคธุรกิจ ภาคประชาชน และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินการของคณะกรรมการฯ ต่อไป.

๒) คณะกรรมการฯ ได้มีคำสั่งที่ ๑/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๑ แต่งตั้งคณะกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชน และมอบหมายให้คณะกรรมการการมีส่วนร่วมฯ พิจารณากำหนดแนวทางในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในส่วนภูมิภาคเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการฯ ต่อไป

๓) อนุมัติโครงการพัฒนากฎหมายเพื่อส่งเสริมการแข่งขันทางการค้า โดยจัดตั้งคณะกรรมการชั้นคณะหนึ่ง โดยมีนายปรีดา เตียสุวรรณ์ (กรรมการ) เป็นประธาน และมีองค์ประกอบครอบคลุมถึงผู้แทนภาคธุรกิจ สภาหอการค้า สภาอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมขนาดย่อม ภาควิชาการ ภาคคุ้มครองผู้บริโภค และอาจมีองค์การเอกชนต่างประเทศร่วมด้วย

๔) พิจารณาร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ต่อจากการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๕๑ อาทิ ร่างมาตรา ๓ บทนิยามคำว่า "ปฏิรูปกฎหมาย" โดยเพิ่มเติมเรื่องอำนาจในการปรับปรุงกฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ โดยต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่ได้รับผลกระทบ ประกอบ ร่างมาตรา ๕ ให้เลขาธิการเป็นคณะกรรมการเต็มเวลา ร่างมาตรา ๑๒ ให้คณะกรรมการเต็มเวลาสามารถต่อวาระการดำรงตำแหน่งได้ ร่างมาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการรายงานผลการดำเนินการต่อประชาชนอย่างสม่ำเสมอ และร่างมาตรา ๒๐ ให้คณะกรรมการฯ มีอำนาจเรียกหรือขอให้ส่งร่างกฎหมายใด ๆ มาเพื่อให้คณะกรรมการฯ ได้พิจารณา

๑๐. คณะกรรมการฯ ได้มีการประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๑ เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ณ กระทรวงยุติธรรม มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการฯ เพื่อทำหน้าที่ศึกษาและเสนอแนะการจัดทำกฎหมายที่จำเป็นต้องตราขึ้นเพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ประกอบกับสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้จัดทำสรุปผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง กฎหมายที่รัฐ/ฝ่ายบริหารต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญขึ้น คณะกรรมการฯ จึงได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อมูล การดำเนินการ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำกฎหมายที่จำเป็นต้องตราขึ้นตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ข้อมูลข้อเท็จจริงและแจ้งผลการดำเนินการของแต่ละหน่วยงานที่ได้ดำเนินไปแล้วให้คณะกรรมการฯ ทราบ สำหรับปัญหาและอุปสรรคนั้นที่ประชุมได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการรับไปดำเนินการต่อไป และ

มอบหมายให้คณะกรรมการการมีส่วนร่วมฯ จัดให้มีการสัมมนาในโครงการการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชน พ.ศ.

๑๑. คณะกรรมการฯ ได้มีการประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๑ เมื่อวันศุกร์ที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ณ กระทรวงยุติธรรม มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑) คณะกรรมการฯ กำกับและติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๖๙/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๑

โดยมีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายชูศักดิ์ ศิรินิล) เป็นประธาน ได้มีมติเห็นชอบให้ คณะกรรมการฯ รับไปพิจารณาเสนอหน่วยงานที่สมควรเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำหรือปรับปรุง กฎหมายในกรณีที่ต้องดำเนินการตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่ยังไม่มีผู้รับผิดชอบดำเนินการ

๒) ตามที่คณะกรรมการฯ ได้จัดสัมมนาเรื่อง ทิศทางองค์การปฏิรูปกฎหมายตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยขึ้น เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๑ เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน นั้น บัดนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. มายังประธานกรรมการ ปฏิรูปกฎหมายเพื่อประกอบการพิจารณา ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๘๐๑/๘๘๗ ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๑

๑๒. คณะกรรมการฯ ได้มีการประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๑ เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ ณ กระทรวงยุติธรรม มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑) การจัดทำกฎหมายเพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตามบทบัญญัติ มาตรา ๖๔ วรรคสอง ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตามที่คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าหลายหน่วยงานมีความ เกี่ยวข้องกับการอนุวัติการให้เป็นไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๔ วรรคสอง เรื่องการรวมตัวกัน ของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่รัฐอื่น นั้น สำนักงานกิจการยุติธรรมในฐานะหน่วยงานธุรการ จึงได้จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๑ โดยมีผู้แทนจากสำนักงาน ศาลยุติธรรม สำนักงานศาลปกครอง สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานปลัด กระทรวงกลาโหม สำนักงานเลขาธิการ ก.ร. สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา สำนักงานคณะกรรมการ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา สำนักงานปลัด กรุงเทพมหานคร สำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงาน ก.พ. และกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เข้าร่วมประชุม

โดยมีประเด็นที่ต้องพิจารณาดังนี้ มาตรา ๖๔ วรรคสอง ได้กำหนดให้ข้าราชการและ เจ้าหน้าที่ของรัฐมีเสรีภาพในการรวมกลุ่มเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบประสิทธิภาพ ในการบริหารราชการแผ่นดินและความต่อเนื่องในการจัดทำบริการสาธารณะ ทั้งนี้ ตามกฎหมายบัญญัติ แต่เนื่องจากประเทศไทยมีข้าราชการหลายประเภทด้วยกัน จึงเกิดปัญหาว่าการที่มาตรา ๔๓ ของ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการรวมกลุ่มให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะมีผลบังคับ ข้าราชการประเภทอื่นนอกเหนือจากข้าราชการพลเรือนหรือไม่ ซึ่งที่ประชุมได้ขอยุติว่าไม่สามารถ นำพระราชกฤษฎีกาไปใช้กับข้าราชการประเภทอื่นนอกจากข้าราชการพลเรือนได้ อันก่อให้เกิดภาระ แก่ข้าราชการประเภทอื่นที่ต้องบัญญัติกฎหมายเพื่อใช้ในแต่ละองค์กร จึงมีแนวความคิด ให้มีกฎหมายกลางที่ครอบคลุมข้าราชการทุกประเภท แต่ต้องระบุให้ชัดเจนว่าข้าราชการใดรวมกลุ่ม

กันได้โดยอาศัยหลักเกณฑ์ของ ก.พ. และข้าราชการประเภทใดไม่สามารถรวมกลุ่มกันได้ ดังนั้นที่ประชุมจึงได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการประสานกับสำนักงาน ก.พ. เพื่อดำเนินการในเรื่องร่างกฎหมายเกี่ยวกับการรวมกลุ่มกันของข้าราชการต่อไป

๒) ร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. สืบเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๖๓ ได้กำหนดให้มีกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย รวมทั้งการตรวจสอบรายชื่อในการเสนอกฎหมาย และปรากฏว่าสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. เรียบร้อยแล้ว ขณะเดียวกันสภาผู้แทนราษฎรได้มีร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวขึ้นอีกฉบับหนึ่ง ฝ่ายเลขานุการจึงนำเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมเพื่อให้คณะกรรมการฯ พิจารณาถึงความแตกต่างของร่างพระราชบัญญัติ ทั้ง ๒ ฉบับ ซึ่งที่ประชุมมีมติมอบหมายให้คณะกรรมการการมีส่วนร่วมฯ พิจารณา และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการนำร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไปประชาสัมพันธ์ในเวทีสัมมนารับฟังความคิดเห็นของประชาชนเรื่อง "ร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย" ในภูมิภาค เพื่อให้ประชาชนรับทราบ ศึกษา วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นต่อไป

๑๓. คณะกรรมการฯ ได้มีการประชุมครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ณ กระทรวงยุติธรรม เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ.

ตามที่คณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการยกย่องร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการจัดเวทีสัมมนาเกี่ยวกับร่างกฎหมายดังกล่าวในกรุงเทพมหานครและในส่วนภูมิภาค เพื่อรับฟังความคิดเห็นภาคประชาสังคมและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาปรับปรุงร่างกฎหมาย นั้น ที่ประชุมได้นำข้อคิดเห็นจากการสัมมนามาพิจารณาเป็นรายมาตราดังนี้

- มาตรา ๑ ชื่อพระราชบัญญัติ เห็นควรเปลี่ยนชื่อพระราชบัญญัติเป็น "พระราชบัญญัติองค์การเพื่อการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ." เพื่อให้สอดคล้องกับที่มาขององค์การโดยใช้ถ้อยคำตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๘๑ (๓) และมาตรา ๓๐๘

- มาตรา ๒ วันใช้บังคับกฎหมาย
- มาตรา ๓ คำนิยาม
- มาตรา ๔ ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ
- มาตรา ๕ องค์ประกอบของคณะกรรมการ
- มาตรา ๖ คุณสมบัติของคณะกรรมการ
- มาตรา ๗ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการ
- มาตรา ๘ องค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหา กำหนดให้วุฒิสภามีบทบาทในการสรรหากรรมการเพื่อเป็นการเชื่อมโยงคณะกรรมการฯ กับประชาชน

- มาตรา ๙ กระบวนการสรรหากรรมการ
- มาตรา ๑๐ การสรรหากรรมการเต็มเวลา
- มาตรา ๑๑ กรรมการเต็มเวลา
- มาตรา ๑๒ วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการ
- มาตรา ๑๓ การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ เนื่องจากเป็นงานในด้านวิชาการจึงไม่ควรจำกัดให้กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อมีอายุครบ ๗๐ ปีบริบูรณ์ แต่ต้องพิจารณาจากประสิทธิภาพในการทำงานและสุขภาพ
- มาตรา ๑๔ การพ้นจากตำแหน่งของประธานกรรมการ ตามมาตรา ๑๒ หรือ มาตรา ๑๓
- มาตรา ๑๕ การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการตามมาตรา ๑๒
- มาตรา ๑๖ องค์ประชุมของคณะกรรมการ
- มาตรา ๑๗ การแต่งตั้งอนุกรรมการ หรือมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่
- มาตรา ๑๘ อำนาจคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการสั่งหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใดชี้แจงข้อเท็จจริง
- มาตรา ๑๙ ค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นในการปฏิบัติงานของกรรมการและอนุกรรมการ
- มาตรา ๒๐ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ
- มาตรา ๒๑ กองทุนเพื่อการปฏิรูปกฎหมาย
- มาตรา ๒๓ สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

สรุป

ภายใต้กรอบระยะเวลาอันจำกัดตามรัฐธรรมนูญคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้เร่งดำเนินการศึกษาและเสนอแนะการจัดทำกฎหมายที่จำเป็นต้องตราขึ้นเพื่ออนุวัติการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และจัดทำกฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปตามภารกิจอย่างเต็มที่ ทั้งนี้ เพื่อการพัฒนากฎหมายอย่างเป็นระบบและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ตลอดจนเพื่อให้กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปด้วยความเป็นธรรม เสมอภาคมีประสิทธิภาพ และคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นสำคัญ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและเหนืออื่นใดเพื่อประโยชน์ของปวงชนชาวไทยผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยอย่างแท้จริง **๖**

สรุปข้อมูลจาก :

สำนักงานกิจการยุติธรรม อาคารกระทรวงยุติธรรม ชั้น ๑๔ ถนนแจ้งวัฒนะ

อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐ โทร. ๐-๒๕๐๒-๘๒๕๗ www.oja.go.th